

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XLI. Cùm vicesium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

blicum Ecclesiæ fauorem constituta sit, c. si diligenti, 12. de foro compet. Sed neque in Ecclesiasticum Iudicem alienum, absque Ordinarij sui licentia, Clerici consentire possunt, iuxta c. significasti, 18. eod. tit. & tradit Innoc. in c. de causis, 4. n. 1. hoc tit. Ratio afferri debet: quia quòd iurisdictione ad personas Iudici non subiectas ex earundem consensu prorogari possit, id Cæsareis legibus introduci potuit quoad subditos Imperij; non item quoad subditos alienos; cuiusmodi sunt Clerici. Ex quo resoluit Rodriq. tom. 1. regul. quæst. 36. art. 5. ibid. Abb. num. 10. Quod exempti à iurisdictione Episcopi, & immediatè subiecti Papæ, tanquam proximo suo Ordinario, sine eiusdem consensu, Episcopali iurisdictioni subijcere se non possunt. Quod tamen intelligi debet secundum forum contentiosum. At verò in foro sacramentalis penitentia, ad absolutionem accipiendam à peccatis, & in actibus iurisdictionis voluntariæ ad petendam dispensationem in votis, legibus ieiuniorum &c. accedere possunt exempti ad Episcopum diocesisanum; ne alioquin cedat exemptionis priuilegium in ipsorum incommodum, contra iuris regulam 61. in 6. *Quod ob gratiam alicuius conceditur, non est in eius dispendium reuocandum.* Idque notat Syl. ver. absolutio, 5. n. 2. & dixi lib. 1. tr. 4. cap. 23. num. 7. §. Denique.

4 His adde: Tametsi in eandem personam concurrant ordinaria iurisdictione, & delegata, ut si Episcopo causa aliqua à Sede Apostolica commissa sit, non posse prorogari iurisdictionem eius delegatam, uti ex textu huius c. constat.

CAPITVLVM XLI.

Cùm viceſimum.

PARAPHRASIS.

Qui viceſimum ætatis annum compleuit, iudex delegatus esse potest. Sed ante eam ætatem nemo delegari potest, præterquam

à Principe: Aut nisi partes scienter consentiant, ut alicui, qui tamen decimum octauum annum excessit, delegatio fiat.

SUMMARIVM.

1. *Iudex ordinarius in externo foro constitui non potest minor xxv. annis, nisi loci consuetudo aliud, vel Princeps minorum natu constituat.*
2. *Delegatus esse potest, qui viceſimum annum compleuit; minoris adhuc ætatis esse potest, si à Principe ex certa scientia detur, vel in talem partes consentiant.*
3. *Minor xx. annis arbiter constitui nequit.*
4. *Mortuo Rege aut Principe successoris regni, vel principatus administratio permittitur subinde, modo pubes sit. in quibusdam tamen prouinciis plena pubertas, hoc est, ætas 18. annorum expectanda est.*

Circa quæſtionem hanc, quanta ætas in iudice requiratur, distinguere oportet, utrum sit Iudex ordinarius, an delegatus. Et num à Principe datus, an ab inferiore: Denique utrum ex partium consensu, an sine eo.

Igitur Dico I. Iudex ordinarius in externo foro constitui non potest minor xxv. annis, l. cum lege, 41. ff. de recept. qui arbitrium, &c. l. Ad Rempubl. 8. ff. de muneribus, l. non tantum, 11. ff. de decurionibus. Cùm enim minores natu ad propria administranda non satis idonei iudicentur, multò minùs ad Rempublicam administrandam, inquit Abb. hic n. 5. Excipe primò: Nisi consuetudo loci permittat, ut ante legitimam ætatem Iudices ordinarij creentur, uti significatur in cit. l. non tantum. Excipe secundò: Quòd minor natu à Principe Iudex constitui possit, quia censetur dispensare in ætate; dummodò ex certa scientia egerit, l. quidam, 57. iun. Gl. ver. decreuit, ff. de re iudic. & tradit Gl. communiter recepta in

Oooo 2   l. cum

l. cum Prator, 16. ver. & impubes, ff. de iudic. Vide Imolam hic & Abbatem.

² Dico II. Minor xxv. annis potest esse Iudex delegatus; adeo vt partes ratione solius ætatis recusare ipsum non possint: dummodò annum viceesimum compleuerit. Ita sumitur ex hoc c. & cit. l. quidam. Id verò speciale est, quòd inuitus non cogitur delegationem vel arbitrium acceptare: sin autem acceptauit, cogitur sententiam dicere: sed potest petere restitutionem in integrum, si ex imprudente acceptatione læsus sit, cit. l. cum lege.

Porro requisitum illud, quòd Iudex delegatus viceesimum ætatis annum compleuisse debet, limitandum est primò: Nisi Iudex à Principe datus sit, quippe qui in ætate dispensare potest. Requiritur tamen, vt Princeps ex certa scientia minorem annis xx. iudicem dederit: alioquin rescriptum subreptitium censebitur. Deinde valde probabiliter dicitur cum Imola hic n. 12. Abb. num. 2. quòd Princeps impuberem ad iudicandum inter partes habilitare non possit. Nam Principi concessum non est iura naturalia, & quæ gentium omnium communia sunt, mutare. §. naturalia, Instit. de iure natural. gent. & ciuili. Sed vt impuberes Iudices constituantur, à natura & omnium gentium consuetudine alienum est. cum iudicij maturitatem consecuti non sint, vt constat ex l. cum prator, 12. de iudic.

Limitandum est secundò: Nisi partes consentiant, vt minor xx. annis, dummodò octodecim annos compleuerit, iudex à non Principe delegetur, vt hic, & in cit. l. quidam. Sed compromissarius, vel arbiter, à partibus constitui non potest, qui minor est xx. annis, vt constat ex cit. l. cum lege. Rationem leges in Gl. hic ver. ætatem: quia multa sunt remedia in iudicio, vt supplicatio, appellatio, quæ in arbitrio non sunt. Cæterum, si arbiter eo tempore, quo sententiam inter partes præsentis fert, ætatem legitimam habeat, etsi ante assecutus non fuerat, valet quod agitur: quia partes denuò in illum compromittere censentur, dummodò scienter agant, vt Imola hic notat num. 8.

Barbat. col. antepen. vbi bene monent, seculis esse in iudice, quippe qui à partibus iurisdictionem accipere non potest.

Quæruni hic Abb. & Barbat. Si mortuo Rege, aut Principe successor legitimam ætatem non habeat, quamuis pubes sit, num regnum administrare possit, an verò administrator seu curator statuendus. Quam q. in vtramque partem disputat Ioan. Andr. in addit. speculi, quæst. 1. posteriorem eam partem eligens. Sed contrarium tenet Abb. & ita obseruari solet, vt regni administratio natu minori relinquatur, si pubes factus sit: In quibusdã verò prouincijs plena pubertas expectanda est, quæ 18. ætatis anno contingit, l. adrogato, 40. ff. de adoptione. Neque refert, quòd minor natu ad graues controuersias decidendas idoneus non sit. Nam etiam scemina ad iudicandum idonea nos censetur, reg. 2. ff. & tamen si ex successione ei regnum debeatur, administrationem habet; cum possit Iudices idoneos constituere.

CAPITVLVM XLII.

Vno.

PARAPHRASIS.

Si vnus ex Iudicibus delegatis, vel arbitris vitã excefferit, etiam aliorum officium expirat: nisi in delegatione, vel compromisso clausula adiecta sit, si non ambo, aut si non omnes, &c.

SUMMARIVM.

1. Potestas plurium delegatorum & arbitratorum expirat per mortem vniu. nisi clausula si non omnes, &c. adiecta sit, vel res integra non sit, &c.
2. Secus est in arbitratoribus.

NOTANDVM Vn. Sicuti mortuo vno delegatorum, aliorum potestas expirat, si res integra sit, sic etiam se res habet in arbitrariis, quòd mortuo vno delegato Iudice, aliterius vel aliorum plurium iurisdictione expirat.